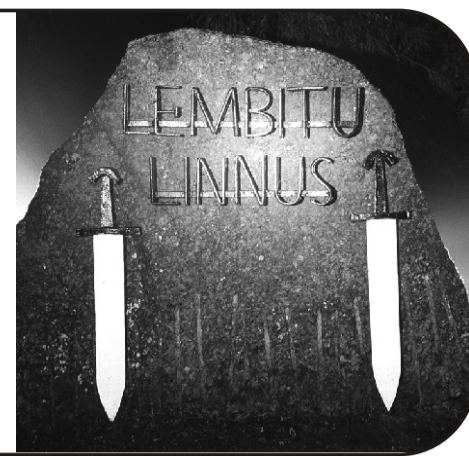

Suure-Jaani
valla
ajaleht

Nr 8 (125)
August 2010

LEOLE

AUGUST Aastal 2010

Ongi juba august - ööd muutuvad pikemaks ja sumedamaks ning kuuma-rekordeid löönud suve tõttu loodavad ilmselt paljud, et august toob ka pisut kergendust ja leevendust kuumusele.

Suure-Jaani ja ka Viljandimaa tähtsündmused kultuuri vallas on selleks aastaks toimunud. Suure-Jaani Muusikafestivali tegijad seavad juba järgmise aasta sihte, Viljandi Pärismuusika festivali korraldajad teevad aga ilmselt veel kokkuvõtteid XVIII Folgist. Et tänavu oli Folgi alapealkirjaks Seest tuleb üks tants, siis sai tavapärasele tantsupõrandal ja lavade ees tantsuvihtumisele lisaks näha ka tantsuetendusi ning PÖFF esitles dokumentaalfilme tantsust. Festivali magnetiteks olid kindlasti flamenko-grupp Hispaaniast ja tantsugrupp Frikar Norrrest. Mõlemad pakkusid vaatajatele unustamatu elamuse - kahjuks ei pääsenud kõik soovijad neid vaatama. Kuulajaid tantsitasid sel aastal muusikud Austriast, Lätist, Soomest, Poolast, Hispaaniast, Ungarist, Portugalist, Iirimaalt, Rootsist, Venemaalt, Kuubalt - ja muidugi Eestist. Tore on näha kui paljud noored oskavad rahvalikke tantse - piisab vaid sellest kui pill hüüdma hakkab, kohe on ka neid, kes jalga keerutada soovivad. Ning kui on juba oskajaid, siis on teistelgi võimalik nende järgi õppida. Eks niiviisi pärimus levibki. On vist raske üle hinnata Viljandi Folgi osa noortel rahvalike tantsude tantsimise oskuse säilimisele. Viljandi festivalist nooremaid folgifestivale on kerkinud nagu seeni pärast vihma, kuid tundub, et Viljandi fenomen kestab sellest hoolimata: kes kord Folgile tulnud või sattunud, püüab enamasti jälle ja jälle tulla - sätides oma puhkuse juuli viimasesse nädalavahetusse. Tantsumuusika kõrval sai valida ka mõtlikumaid viise nii kirikus kui Aidas. Aga Folk on kontserditele lisaks veel õpitubade, pillilaada ja - vabalava folk. Vaba- ehk Rohelisel laval võib tasuta näha nii algajate esimesi ülesastumisi kui festivali peaesinejate etteasteid. Kõik vabalaval toimuv on publikule tasuta - nii et Viljandisse Folgile võib minna ka ilma ühegi kroonita, muusikaelamuseta Viljandis juuli viimasel nädalavahetusel ei jää. Üks Folgi kontsert jõudis ka Suure-Jaani - Suure-Jaani kirikus astus vaatajate ette ansambel Tuulepuu.

Augusti alguses - augusti esimesel laupäeval - toimub Suure-Jaanis Järvepidu. Seekord juba 50ndat korda! Kaheksandat korda tulevad Suure-Jaani Aavo Otsa Trompeti Suveakadeemia liikmed. Viendat korda on Suure-Jaani rahval võimalik näha rahvusvahelise noorte puhkpilliorkestri Wersalinka kontserti ja vigurmarssimist. Rukkimaarjapäeva pidu toimub sel korral täpselt rukkimaarjapäeval - 15. augustil kell 13.

Ilusat suve teist poolt kõigile!

Leili Kuusk
leili@suure-jaani.ee

Suure-Jaani valla III laulu- ja tantsupidu lõppes Tuljaku tõstega - nagu ilmselt paljud peod Eestimaal enne ja hiljem. Kordaläinud peost tunnevad rõõmu pealavastaja Agnes Kurg ja kohaliku taadina üles astunud Margus Mankin

„Miks need Suure-Jaani mehed seda kappi kaasa veavad?“ võis nii mõnigi rongkäiku vaatama tulnu küsida. Need, kes lauluväljakul olid, nägid, et kui Kalle ja Tõnu kapiga laulukaare alla jõudsid ja kapiuksed lahti tehti, avanes sellest Jaan Joandist tehtud karikatuur. Seekordne „puupidu“ oli ju pühendatud Jaan Joandi 100. sünniaastapäevale

Üks pisike puu oli peo ajaks kasvanud ka Suure-Jaani kultuurimaja saali, kus olid välja pandud valla käsitöönaieste-meeste tööd. Kauni näputöö seadsid näituseks Suure-Jaani Huvikooli naised

Dirigent Agnes Kurg

Pisikesest puust kasvas suur pidu

3. juulil peeti Suure-Jaani valla kolmandat laulu- ja tantsupidu. Peo pealkirjaks oli „On kasvamas kuskil üks pisike puu“ ja pidu oli pühendatud Jaan Joandi 100. sünniaastapäevale.

Seegi kord oli ilm fantastiline ja soovijad said juba hommikupoolikust alates vabalaval vaadata, millega valla kultuurija rahvamajades tegeldakse. Peo pealavale - vastremonditud laululavale - jõudsid need, kes harrastavad ansambli- ja koorilaulu, rahvatantsu, puhkpilli- ja akordionimängu - kokku rohkem kui 400 inimest. Meie valla kollektiivide kõrval astusid üles ka külalised Võhmast ja Torist.

Leili Kuusk

Valla kolmas laulu- ja tantsupidu pakkus ka üllatusi - üks tore üllatus oli ilmselt volikogu lauluansambel, mille neli liiget peol vaatajatekuulajate ette astus

Kuigi peol osales rohkem kui 400 isetegevuslast, jagus rongkäigu teele ka ergutajaid

⋈ Kõige rohkem uut ja huvitavat kogesid kindlasti lasteaialapsed, kelledest paljudele oli see pidu esimene laulu- ja tantsupidu, kus nad osalesid

FOTOD: Leili Kuusk

OMAVALITSUSINFO

Suure-Jaani Vallavalitsus

07.07.2010

Riigihanke "Suure-Jaani linna I etapi vee- ja kanalisatsioonisüsteemide ehitustööd" parimaks pakkujaks tunnustati AS Terrat.

13.07.2010

Kinnitati hajaasustuse veeprogrammist toetuse saajate nimekiri, toetatakse nelja taotlejat summas 233 338.- krooni; vahendite lõppemise tõttu jäeti rahuldamatana kuus taotlust summas 352 673.- krooni;

lubati korraldada avalikud üritused Ülde Bass'n Beat ja Elmari tantsuõhtu 2010;

olmejäätmeveo tingimusi muudeti kolmel jäätmevaldajal;

muudeti vallavalitsuse korraldust nr 307; 18.05.2010;

anti nõusolek Ülde külas Liiva katastriüksuse ostueesõigusega erastamiseks;

määrati hooldajad kahele raske puudega isikule, kelle hooldamise eest makstakse toetust 240 krooni kuus ning lõpetati hooldajatoetuse maksimine viiele hooldajale;

väljastati kaks liikumispuudega

isiku parkimiskaarti; määrati sotsiaaltoetusi 14 perele kokku 12240.- krooni;

kinnitati projekteerimistingimused Suure-Jaani linnas Aia tn 6a kinnistul olemasoleva tootmishoone rekonstrueerimiseks elamuks;

väljastati kirjalik nõusolek Kerita külas Kereme kinnistule garaaži püstitamiseks;

väljastati kasutusluba Vihi külas Energia kinnistule püstitatud seminarihoonele I ja laudteele, Suure-Jaani linnas Jaama tn 7 rekonstrueeritud elamule;

väljastati ehitusluba Suure-Jaani linnas vee- ja kanalisatsioonisüsteemi I etapi ehitamiseks.

16.07.2010

Algatati Olustvere Vallavalitsuse 13.03.1996 korralduse nr 38 kehtetuks tunnistamine;

muudeti Vallavalitsuse 11.05.2010 korraldust nr 283;

otsustati tagastada õigusvastaselt võõrandatud Reinu, Põhjaku 35 talumaa Põhjaka, Rääka ja Karjasoo külates;

lubati korraldada avalikud üritu-

sed Tääksi Mäkketõus ja Aimla 460;

määrati projekteerimistingimused Vastemõisa Kiilu kinnistul tuulegeneraatori projekteerimiseks ja kinnitati projekteerimistingimused Olustvere alevikus Katsed 2 kinnistul asuva tootmishoone rekonstrueerimiseks ja laiendamiseks;

väljastati ehitusload Suure-Jaani linnas Kõleri reoveepumpla, Nurme 5 ülepumpla ja Tallinna tn reoveepumpla elektrivõrguga liitumiseks, Olustvere aleviku elektrivarustussüsteemi V etapi rekonstrueerimiseks ning Olustvere Katsed 2 kinnistul tootmishoone rekonstrueerimiseks ja laiendamiseks;

väljastati kasutusluba Suure-Jaani Noortekeskuse vabaajaväljaku skatepargi osale.

27.07.2010

Tühistati riigihanke "Suure-Jaani linna I etapi vee- ja kanalisatsioonisüsteemide ehitustööd" menetlus ilma hankelepingut sõlmimata; tegevusalalt Seltsitegevus eraldati kultuuriürituste kuludeks projekti

„Rahvusvahelise noorte puhkpilliorkestri Wersalinka töös osalemine ning orkestri vastuvõtmine Suure-Jaanis ja kontsertide korraldamine Eestis“ kaasfinantseeringuks 12000.- krooni, MTÜ'le Johann Kõleri Muuseumi Ühing projekti „Võsalõikuri ostmine Lubjassaare Muuseumile“ kaasfinantseeringuks 1200.- krooni, MTÜ'le Kuhjaverre Küla Selts projekti „VI Külateatrite päevad Kuhjaveres“ kaasfinantseeringuks 3990.- krooni, Kersti Varblasele Siim Varblase osalemiseks Eesti korvpallikoondise kandidaatide treeninglaagris 1800.- krooni, Valli Pangile meesansambli Pange Poisid Saaremaa merepäevadel osalemise kulude katteks 2000.- krooni;

lubati korraldada avalikud üritused Suur Võistuõngitsemine, Rahvusvahelise noorte puhkpilliorkestri Wersalinka kontsert ja vigurmarssimine, VI külateatrite päevad Kuhjaveres, Perepäev Rukkimaarjapäev, Aavo Otsa VIII Noorte Trompeti Suveakadeemia kontsert, Suure-Jaani 50. Järvepidu, laste järvejooks ja triatlon;

olmejäätmeveo tingimusi muudeti ühel jäätmevaldajal;

anti nõusolek Reegoldi külas Rummu katastriüksuse ostueesõigusega erastamiseks;

määrati projekteerimistingimused Aimla külas Veski talu majandusjoogivee puurkaevu ja veetrassi ning Võivaku külas Imma maaüksusele saun-puhkemaja ja kuuri projekteerimiseks;

väljastati kasutusluba Aimla külas Männiku kinnistule ehitatud puurkaevule;

kuulutati välja avatud pakkumismenetlusega riigihange „Investeeringislaenu võtmine SA Lõhavere Ravi- ja Hooldekeskuse rekonstrueerimise ja juurdeehituse rajamise rahastamiseks“ summas 11 878 218.- krooni;

anti nõusolek ilutulestiku korraldamiseks Suure-Jaanis 7. - 8. augustil;

määrati sotsiaaltoetuseid kaheksale perele kokku 5301.- krooni;

Reservfondist eraldati Kildu Põhikooli katuse remondiks 10000.- krooni.

Ohtlike jäätmete kogumisring

Pühapäeval, 12. septembril 2010 toimub Suure-Jaani vallas ohtlike jäätmete ning elektri- ja elektroonikaromude kogumisring.

Kogumisringil võetakse elanikelt tasuta vastu:

1. ohtlike jäätmeid
2. elektri- ja elektroonikajäätmeid

Olmejäätmeid vastu ei võeta!

Ohtlikud jäätmed on:

1. Kasutatud õlid ja õlifiltrijäätmed nagu õlifiltrid ja õlipakendid
2. Värvi-, liimi- ja lakijäätmed, nende pakendid ning nende ainetega määratud töövahendid
3. Lahustid, nagu näiteks tärpentin, atsetoon ja tehniline bensiin
4. Taimkaitse- ja putukatõrjevahendid ning nende pakendid
5. Vanad akud ja akuvedelikud
6. Leeliselised pesuained
7. Kasutamata jäänud või aegunud ravimid ja farmaatsiatooted
8. Elavhõbedakraadiklaasid
9. Päevavalguslambid
10. Patareid

Elektri- ja elektroonikajäätmed on:

1. Suured kodumasinad (külmikud, pesumasinad, elektripliidid, mikrolaineahjud, elektriradiaatorid, kliimaseadmed, ventilaatorid jms)
2. Väikesed kodumasinad (tolmuimejad, õmblusmasinad, röstrid, kellad, kaalud, kohvimasinad jms)
3. IT- ja telekommunikatsiooniseadmed (raalid, sülearvutid, telefonid, mobiiltelefonid, automaatvastajad, printerid jms)
4. Tarbeelektronika seadmed (raadiod, televiisorid, videokaamerad ja -magnetofonid, muusikariistad jms)
5. Valgustusseadmed (luminofoorlampide valgustid, sirged luminofoorlambid, kompaktlambid)
6. Elektritööriistad (va suured paiksed tööstuslikud tööriistad)

Kogumisaegade peatuspaigad ja ajad on järgmised:

KELLAAEG	PEATUSKOHT
09.00 - 09.20	Reegoldi rahvamaja
09.35 - 09.50	Ülde bussipeatus
10.10 - 10.30	Tääksi külamaja
10.50 - 11.10	Mudiste kauplus
11.30 - 11.50	Sürgavere kauplus
12.10 - 12.30	Vastemõisa rahvamaja
12.50 - 13.10	Metsküla bussipeatus
13.30 - 13.50	Kildu põhikool
14.10 - 14.30	Jaburi bussipeatus
14.50 - 15.10	Kõidama bussipeatus

NB! Kellaajad võivad nihkuda, seega peaks varuma veidike aega ja kannatust. Palume kogumisringil jäätmed isiklikult üle anda.

Projekti viib läbi MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus (KEJHK). Lisainfo KEJHK telefonide: 385 2175, 385 2200

Kogumisringe teenindab AS Ragn-Sells. Projekti rahastab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Suure-Jaani ja Võhma peaksid ühinema?

Üha enam arutlen, et mis oleks kui Suure-Jaani vald ja Võhma linn ühineksid? Mis see annaks, oleks see kasulik või kahjulik?

Kõigepealt, mind ajab kurjaks, kui omavalitsuste ühinemise puhul räägitakse omavalitsuste suurusest või hakatakse kaardil piire ümber joonistama. Need kaks ei ole ju üldse põhiküsimused ja olulised. Haldusreformi juures on tähtsad omavalitsuse poolt teostatavad ülesanded ja nende ülesannete täitmiseks vajaminev tulubaas ehk vahendid ehk raha. Seega ei puuduta ma Suure-Jaani ja Võhma ühinemise puhul mitte sõnagagi valla suurust ega arutle, kust üks või teine piir peaks jooksma.

Olin mõned aastat tagasi ka Suure-Jaani, Olustvere ning Vastemõisa valla ja Suure-Jaani linna liitumise tuline pooldaja. Juba tollal selgus analüüsides ja aruteludest, et ühiselt on võimalik omavalitsustele pandud ülesandeid otstarbekam ja odavam täita - sotsiaalhoolekanne, kultuur, kommunaalmajandus - rääkimata hariduselu korraldamisest.

Peamiselt see viimane, hariduselu korraldamine, on mind linna ja valla ühinemismõtetele viinudki, eriti veel peale „Lukase haridusreformi“.

On selge, et tulevikus tuleb langeda otsused gümnaasiumide edasise käekäigu kohta - sealhulgas ka Põhja-Viljandimaa gümnaasiumide osas. Lähiaastatel kooliminevate laste arv näitab, et kahte gümnaasiumi me Põhja-Viljandimaal õpilastega ei täida ja seepärast üleval pidada ei suuda. Seda pole mõtet ka vägisi laste hariduskvaliteedi arvelt raha raisates teha. Küsimus tuleks lahendada rahumeelselt ja koostöövaimus. Pean mõistlikuks, et ühinenud (Suure-Jaani ja Võhma) omavalitsuses oleks üks gümnaasium, viis põhikooli ning üks huvikool. Arvutused näitavad, et seesugune koolivõrgustik oleks optimaalne ning viis põhikooli „toidaks“ ühe gümnaasiumi kenasti õpilastega ära. Loomulikult tuleks läbi ja üle vaadata kogu koolitranspordi, pedagoogilise kaadri, õppesuundade ning toetuste valdkond, et need toetaks eelpool nimetatud koolivõrku.

Niisamuti oleks ühiselt võimalik optimeerida kultuuri ja sotsiaalvaldkonna tegemisi.

Ühinenud omavalitsustel oleks eelis Euroopa programmide ja projektide raha taotlemise osas, sest mida tugevam on partner rahastajatele, seda kindlam on positiivne otsus ja koostöö. Vähe tähtis ei ole ka asjaolu, et omafinantseerimise võimalus erinevatest fondidest raha taotlemisel oleks ju märksa suurem.

Ühinemisega kaasneks lisaväärtus ka valla juhtimisse - oskusteave, spetsialiseeritus ja miks mitte ka kulude vähenemine.

Need on vaid mõned vähesed põhjused, miks arvan, et Suure-Jaani ja Võhma ning miks mitte ka Kõo peaksid ühinema või vähemalt sellekohaseid kõnelusi alustama. Tugev Põhja-Viljandimaa omavalitsus suudaks vastu seista ka Ansipi valitsuse omavalitsusi kägistavale poliitikale.

Mõelgem ja arutagem!

Priit Toobal

Ülevaade Eesti Loomakaitse seltsi kampaaniast

Eesti Loomakaitse Selts koostöös mitmete kliinikute ja toetajatega korraldasid alates 15. märtsist kuni aprillikuu lõpuni kampaania, mille raames oli loomaomanikul võimalik oma kass steriliseerida/kastreerida soodushinnaga.

Kampaanias osales kokku 21 kliinikut üle Eesti, kus pakuti operatsioonideks tavapärasemalt soodsamat hinda. Peatoetaja Purina toetas kliinikuid loomatoiduga ja korraldas koostöös ELSiga väli- ja telereklaami. Eesti Loomakaitse Seltsi otsene toetus loomaomanikele soodsamate hindade võimaldamiseks oli 53 750 krooni. Paljud kohalike omavalitsuste esindajad panustasid info levitamiseks. Informatsiooni kampaania kohta kajastasid paljud ajalehed ja internetiportaalid.

Kampaania raames registreeriti

kokku 2789 kassi - 1654 emast ja 1117 isast. 18 kassi puhul sugu täpselt ei teatud.

Enim registreeriti kuni 1 aastaseid kasse.

2523 sisestuse järgi oli 957 kassi Harjumaa piirkonnast ja 620 Tartumaalt. Neile järgnesid Pärnumaa ja Ida-Virumaa.

ELSi infotelefonile laekus kampaaniaga seonduvalt ligi üle 900 kõne. Lisainfot põhjalikum statistika ja graafikute kohta leiate ELSi kodulehelt <http://www.loomakaitse.ee/?q=node/638>.

Kampaania eesmärgiks oli juhtida ühiskonna tähelepanu kassidega seonduvatele probleemidele ja tõsta teadlikkust loomade heaolu parandamiseks. Kutsuda inimesi üles oma lemmiku eest paremini hoolitsema, neid steriliseerima/kastreerima, et

vältida hulkuvate loomade arvu kasvu ja soovimatutest järglastest vabanemist julmal viisil. Samuti vähendada hulkuvate loomade arvu tänavatel.

Aita ELSil steriliseerida ja kastreerida kasse ka edaspidi järgnevate võimalustega:

Helista telefonidele 900 7225 (25 krooni) ja 900 7200 (100 krooni).

Kanna sulle sobiv rahasumma ELS-i kontole SEB Pangas numbriga 10002019856000 või Swedbankis numbriga 221041248998. Annetades Swedbanki annetuskassikonna kaudu, on ülekanne tasuta.

Tee otsekorraldus/püsikorraldus sulle sobivale rahasummale.

Eesti koerade abistamiseks tutvum kampaaniaga „Aita Eesti Koeri“ ja tee annetus aadressil www.koer.ee/kampaania.

Augustikuu lõpus tähistab auväärselt 90. sünnipäeva Rootsis Götteborgis elav endine Suure-Jaani kooli poiss - Elmaarius suurejaanicus - Elmar Ojaste. Vanahärra tegemistest on suurejaanilastele vast kõige rohkem teada skaudiliikumise edendamine, kuid Elmar Ojaste ei piirdu kaugeltki vaid sellega. Näiteks paari aasta eest andis ta Suure-Jaani vallale üle enda koostatud Suure-Jaani postiteenistuse ajaloo - Rootsis toimetas ta aga filateelia-ajakirja ja on kokku pannud ka Eesti täiusliku postimargikataloogi.

Auväärse sünnipäeva äramärgimiseks avaldame siinkohal ühe Elmar Ojaste kirjatöö, mida ilmselt kuigi paljud Suure-Jaani inimesed lugenud ei ole - ehkki see on ilmunud kahes lehes. Paraku on nendeks väljaanneteks Stockholmis väljaantav Eesti Päevaleht ja Austraalias ilmuv Meie Kodu. Lugu peaks aga just suurejaanikatele huvi pakkuma.

Elmar Ojastele soovime aga palju õnne ja tervist ning vaimuerksust ja teotahet edaspidisekski!

Kui Vene Keisri poeg pidas Suure-Jaanis puhvetit

1977. aasta suvel läbis Kanada ja USA ajakirjandusest sõnum, et Vancouveris on surnud ja sealsetele Vene ortodoksi kalmistule maetud viimase Vene keisri Nikolai II ainus poeg ja troonipärija Aleksei. See sündmus leidis kajastamist ka

meie lehe veergudel. (EPL nr. 61 - 1977-08-13. nr. 70 - 1977-09-14 ja nr. 73 - 1977-09-24). Sõnum oli arusaadavalt uudis ka meile, kuna selgus, et äsja maetud tsarevitiš kandis sulaselget eesti nime - Heino Tammet - ja oli sõjapögenikuna veetnud aastad 1944 kuni 1949 Norrköpingis Rootsis.

Vancouver Sun'i matusekirjeldusest nähtub, et ta hauda katab kivi-plaat tsaari kulli, õigeusu risti ja inglisekeelse tekstiga, millega kaasnevad kõik talle antud tiitlid.

Tsaariperekonna mõrvamisest 17.18. juulil 1918 Jekaterinburgis (hiljem Sverdlovsk) ja nende säilmete tuvastamisest aastal 1992 ning matusest on kirjutatud raamatuid ja lugematul arvul ajaleheartikleid. Käesoleva väikse jutujupi ülesanne ei ole neid andmeid korrata, vaid valgustada üht väikest episoodi Heino Tammeti elus aastatel 1937 kuni 1939. mil ta - täpselt nagu pealkiri ütleb - oli Suure-Jaani Vabatahtliku Tuletõrje Ühingu seltsimajas puhvet-einelaua pidaja.

Teeme suure hüppe nii ajas kui ruumis. Lääne Kanada metropoliit Vancouverist Eestisse Suure-Jaani, mida toona nimetati ka Haotegijate aleviks. Väike linnake oli jõuka ümbruskonna kultuuriliseks keskuseks. Seltskondlik tegevus oli koondunud kohaliku tuletõrjeühingu seltsimajja. Siin asus avalik raamatukogu, tegutsesid segakoor „Ilmatar“, meeste-auluselts, puhkpilliorkester, näitering ja korraldati mitmesuguseid kursusi. Seltsimajas olid einelauaruumid koos mitmesuguste mängude (näit. piljard, koroon ja muud). Einelauapidaja-ökonom valiti enampakkumise teel ja seda võis pidada küllaltki tulutoovaks tegevuseks.

1937. aasta kevadel võtsid Suure-Jaani seltsimajas einelauapidamise üle ema ja pojana esinenud Pauline Viermann ja Heino Tammet (kes oli oma endise nime: Ernst Viermann (ka Veermann) 17. detsembril 1935 Tallinnas muutnud). Ka Pauline võttis oma

perenimeks Tammet (Suure-Jaanis 4. veebruaril 1938).

Nende eelneva elukäigu kohta ei ole palju teada. On andmeid, et Juhan ja Pauline (ka Paula) koos lastega valisid aastal 1920 Venemaal Eesti kodakondsuse ja asusid Eestisse. Ernst/Heino kooliteest ei ole minul midagi teada, aga see pidi olema väga korralik, kuna tal olid laialdased teadmised ja ta valdas keeli. Ta oli huvitatud filmiasjandusest, oli osalenud filmis „Rummu Jüri“ ja olnud toimetajaks ajakirjale „Film ja Elu“. Suure-Jaani asudes eraldusid Pauline ja Heino ülejäänud perekonnast, Heinost sai „mambo“ ja vanapoiss.

Ma olin toona algkooli lõpetanud „vabahärra“ ja mäletan neid väga hästi. Ema oli soliidne ja sõbralik, alasti noobilt riietatud valge pitskraega musta sametkleiti. Heino oli minust tunduvalt vanem, aga ta suhtles ja sobis hästi ka alevipoistega. Tema suured kavad ja jutustused tundusid meile küll nipernaadilikud ja uskumatud, aga see ei seganud sõprust. Mind ühendas Heinoga veel eriline side - piljardimäng. Ma olin legendaarse Suure-Jaani koolimehe Paul Kondase (1900-1985) käe all õppinud seda vene aadlike harastust ja minust sai alevi meistermängija. Kondasest sai hiljem rahvusvaheliselt tuntud ja tunnustatud maalikunstnik-naivist. Einelauas oli uhke ja ehtne piljardilaud elevandiluuist kuulidega ja seda sai tasu eest kasutada. Alevi noormehed tahtsid kõik mulle „ära teha“ ja kutsusid mind tihti mängima. Sain seega tasuta mängida, kuna olin tavaliselt võidumees. Heinole oli see aga puhas sissetulek. Millega Heino midu tegeles, polnud meile teada, ta oli tihti ära ja ütles tagasi tulles, et olla mootorrattaga käinud Tallinnas kanaarilindudele teri ostmas. Mina lahkusin Suure-Jaanist varakevadel 1938, et saada vabatahtlikuks kaitsväelaseks Viljandis asuvas Sakala Partisanide Pataljonis. Nagu ma mäle-

tan, lahkus ka Heino koos emaga Suure-Jaanist, kas 1939 või 1940.

Saksa okupatsiooni ajal (1942) ilmus ta nähtavale Tallinnas, kus oli Tartu maantee 17 avanud kunstikaupluse. Küllastasin teda seal kahel korral, ta ostis, müüs ja vahendas kunsti ning kirjastas piltpostkaarte. Tema peamised kunded olid saksa sõjaväelased.

1944. aasta sügisel saabus Heino üle Soome Rootsi ja asub elama Norrköpingisse. Ta abiellus ja peres oli kaks poega - Illar ja Raivo. Hiljem, umbes 1950, siirduti Kanadasse. Heino abiellus teistkordselt kanadalanna Sandraga, kes veel 1997. aastal elas kui Mrs. Tammet-Romanova ja oli kirjavahetuses Pärnu ajakirjaniku Helle Tammeaga. Mainitud ajakirjanik üllitas varakevadel 1997 ajalehes Pärnu Postimees 12-osalise jätkujutu „Venemaa Troonipärija elas Eestis, valdas eesti keelt, kandis eesti nime“. Sellest huvitavast jätkujutust on laenatud ka andmed Heino hilisema saatuse ja Heino ning ta abikaasa Sandra püüdlustest leida tunnustust kui Tsaar Nikolai II poeg ja troonipärija. Sellest allikast on ka pärit

kolm nime, kes olid Heino saladuse kaasteadjad: Viktor Päts (1906-1952), Soome diplomaat Vilho Helanen (1899-1952) ja aastast 1944 ka Rootsi Kuningas Gustav V (1858-1950).

Iga lugu - ka jätkujutt - peab sisaldama õpetusiva. Sellele loole väidetavast Vene impeeriumi kroonprintsist, kes ei pidanud paljaks pidada Suure-Jaani seltsimajas puhvetit, võiks lisada karjapoisipõlves kuulnud värsiread: „Kõik võib olla, kõik võib tulla. Mats võib maa peal mõisnik olla!“

Pannes punkti sellele mälestuskillule, tahaksin ma siiski soovitada omalt poolt, et Suure-Jaani seltsimaja tänapäevased valdajad asetaksid maja peasissekäigu kõrvale tahvli, millel võiks olla tekst: „Selles majas elas ja tegutses aastatel 1937 kuni 1939 Vene Keisririigi väidetav troonipärija Aleksei, alias Heino Tammet-Romanov (1904 - 1977)“.

Elmar Ojaste, alias Elmaarius suurejaanicus

Heino Tammeti EV välispass 1938

FOTO: Erakogust

XII lennu „kuldpäev“

Juulikuu teisel laupäeval tuli Suure-Jaani kultuurimaja teisele korrusele, kunagise õpetajate tuppa, kokku paarkümmend 67 - 69 aasta vanust vilistlast, et koos meenutada poole sajandi tagust küpsustunnistuste päeva.

Kaselehtede lõhna mattunud saalis oli meid siis väheke üle 30 noore inimese, tüdrukud valgetes kleitides, poisid tumedates ülikondades. Ka meie klassijuhataja Heljo-Ly Lõugas oli heledas kleidis, võõramad pidasid teda üheks lõpetajatest - ta oli ju esimesi aastaid koolis tööl. Rahva jutu järgi olla temalt isegi küsitud: „Kelleks sina siis saada tahad?“ Oli juba saadud ajalooõpetajaks!

Nüüd on enamus meist pensionärid, aga sellised tegusad, kes nii kodus kui kodu ümber tegutsemist jätkavad. Helja näiteks on Siili peatuses terve kvartali haljastanud ja lilledega kaunistanud. Mitmed käivad veel palgatöö või teenivad vaikselt kodus pensionilisa. Klassijuhataja oli veel hiljuti õpetajate töö ja kui see otsa sai, tegutses Saaremaal giidina. Ta on meil üldse väga liikuv ja reisimishimuline!

Antsust koolivend on arhitekt - 1980. aasta olümpiaehitiste eest isegi pärjatud (mis siis, et tema vaimutöö teostamata jäi). Antsule jäi silma kohvikuhooone järve teisel kaldal „Arturi“ vastas. Ta ei jäänud

sellega üldse rahule - see pigem rikkuvat kui kaunistavat linna!

Klassivend Jüri üllatas meid: tal oli 61 aasta tagune I klassi õpilaste nimekirja tähestiku järjekorras peas - ta luges sellele meile vähimagi vaevata ette. Ja seal oli meid umbes 42 mudilast - kui mu mälu ei peta!

Käisime oma koolimaja ehitaja, legendaarse koolimehe ja naivistliku kunstniku Paul Kondase ausesamba juures. Oleme selle sponsorid - XII lennu nimi on väheste lendude hulgas raiutud ausesamba aluskivi küljele. Rääkisime seal pikemalt Kondase elust ja fenomenist. Kõige kummalisem, et meie õppeajal oli Kondas Viljandi elanik ja oma kunstiloomingu tippteoste maalimise keskel. Aga meie ei olnud temast kuulnudki! Me võisime Viljandis käies talle vastu tulla, aimamata, et meie ees on Suure-Jaani läbi aegade legendaarseim koolmeister! Ju siis ei ole prohvetil õiguski oma linnas ega vallas kuulul olla. Vähemalt eluajal! Peale surma, siis ehk.

Tegime pika ringkäigu ka luterlikus Püha Johannese kirikus ja surnuaial, kus on puhkamas kaks meie klassivanda - Aadu ja Mart. Ja nii mõnigi õpetaja. Kunagine I klassi juhataja Agnes Simm, vene keele õpetaja Melanie Tamm, direktor Ilmar Aver, õppealajuhataja

Erik Saluveer. Legendid olid nemadki juba eluajal. Erik Saluveeri legendaarsust jätkab nüüd tema pojatütar Epp Petrone oma mehe Justiniga ja tütarde Maria ja Annaga. Tarvitseb vaid silmata nende kirjutatud ja kirjastatud raamatute rida poelettidel ja populaarsuse edetabelites! Ühe kirjandusõpetaja järglaste kohta on see iga tahe saavutus missugune! Seda enam raamatuaastal - olgu pealegi, lugemisaastal.

Koosviibimine lõppes kohvikus „Arturi Juures“. Muidugi polnud sellist kohvikut meie ajal olemas, oli vaid armetu söökla Pärnu tänaval. Nüüd, tänu koolivend Rein Valdmaale, on selline, Artur Kappi põlistav, koht järve kaldal. Seal toimuvad ka kontserdid ja kohtumised kultuuriinimestega. Süüa ja juua saab enesestmõista. Meile oli kaetud kena laud, mis pidupäevaseks ka kujundatud. Toit oli maitsev ja peaaegu liiga külluslik. Reiko Sülla, kohviku praegune tegevjuht, oli kõik parimal tasemel korraldanud. Suure-Jaani Keskkooli XII lend jäi rahule ja palus teda tänada - avalikult ja ajalehe veergudel. Loodame omadega kohtud jälle aasta pärast. Nüüd ei tohi enam aastatki vahele jätta - aeg teeb oma karmi tööd.

Anne-Malle Hallik

Eestimaa valdade suvemängud olid edukad

Juuni viimasel nädalavahetusel andsid meie valla sportlased endast parima Türi valdade 18. suvemängudel. Enam kui pool-sada Suure-Jaani esindajat saavutasid kõigi alade kokkuvõttes 5. koha, mis on parima tulemuse kordamine meie valla jaoks. Neljandast kohast jäi lahutama vaid 1 punkt ja kolmas kohtki oli vaid 7 punkti kaugusel. Ülinapp viies koht on siiski kordaminek ja ühtlasi ka parim tulemus Viljandi-maad esindanud valdade seast.

Suured tänud kõigile, kes selleks oma panuse andsid. Eriline

tänu aga tõelise eneseületusega hakkama saanud kõieveo võistkonnale. Kahetsusväärse eksitusena olid Sakala kokkuvõttes kirjas võistlejate nimesed eelregistreerimislehel, tegelikult töid sel üli-raskel alal meile läbi aegade parima ehk 4. koha Ain Männik, Erki Jürge, Jaano Jänes, Elari Eller ja Andres Mägi. Vabandused veelkord ja loodame, et järgmistel suvemängudel on taas stardis nii kõik kanged mehed kõieveos kui ka teised meie valla sportlased, et anda endast parim.

Mati Adamson

Kõieveovõistkond

FOTO: Mati Adamson

Wersalinka

RAHVUSVAHELINE NOORTE PUHKPILLIORKESTER

TASUTA KONTSERDID JA VIGURMARSSIMINE:
 19. augustil kell 12 Sindi seltsimaja juures
 20. augustil kell 12 Tartus Raekoja platsil
 21. augustil kell 12 Viljandis Vabaduse platsil
 21. augustil kell 17 Suure-Jaani lauluväljakul

20.-21. augustil Kuhjaveres VI külateatrite päevad

Kahel päeval kokku 12 etendust
 Reedel algus kell 15 Passaia talu õuel
 Kell 18 jätkuvad näitemängud
 Alt-Siimul
 Lisaks simman, oksjon,
 loterii, koogitelk

Laupäeval algus kell 11
 külamaja terrassil
 Päevade lõpetamisel kell 17 -
 üllatusesineja

Päevapilet 50 krooni
 Täpsem kava www.kuhjaver.ee
 Lisainfo tire@hotmail.ee
 Telefonid 5620 8466 (Urve), 5650 9311 (Romeo)

12. septembril kell 10 - 17
VASTEMÕISA LAAT
 12 - 13 kultuuriprogramm
 13 - 13.30 suur laada oksjon (kaupade alghind 1 kroon)
 13.30 - 17 spordiprogramm
 (võrkpall, korvpall, täpsusvisked ja palju muud)
 Laata juhib Raimo Aas.
 Lisaks: turvaatraksioonid, batuut, elektriautod,
 näitused, krooniloterii jm.
 Avatud puhvet ja kauplus.
LÄKI LAADALE!

Eesti Maaülikooli EMU AVATUD ÜLIKOOL

Eesti Maaülikooli avatud ülikool
 korraldab pidevalt täiendkoolitust

Näiteks:

- 12.08 Pärnus Veiste lonkamine
- 12.08 Tartus Kõogiviljakasvatus
(mahepõllumajanduse täiendkoolitus)
- 27.08 Pollis Puuviljade ja marjade mahekasvatus
- 27.08 Järveljal Praktiline metsakasvatus
- 27.08 Saaremaal Toiduhügieen
- 10.09 Viljandis Kõogiviljakasvatus
(mahepõllumajanduse täiendkoolitus)

Registreerimine ja täpsem informatsioon koolitustest:
<http://avatudylikool.emu.ee/>
 Telefonid 731 3175, 731 3174, 731 3275,
 e-post: avayl@emu.ee

Üürin 1-2 toalise korteri
 Telefon 5803 5265

KÕIDAMA BAAR
 juure-Jaani veldi Kõidama küla
 (Suure-Jaani 1 km, Oudvere pool)

E-R kella 11-14
 soojad ja maitssavad
 lõunad

20% parimad hinnad Suure-Jaanis.

Mall on võimalik tellida
 sünnipäeva, kui ka peolauka
 kuni 120 inimesele.

Info tel: 437 1480
 mobiil: 5968 9382
 Olete alati oodatud ja teretulevat KÕIDAMA baaris!!!

15. AUGUSTIL KELL 13
 SUURE-JAANI LAULUVÄLJAKUL
 PEREPÄEV
 RUKKIMAARJAPÄEV

Suure-Jaani
 kohvik ja külalistemaja
 on avatud!
 E-R 07.30 - 18.00
 L 10.00 - 20.00
 Toitlustamine, peolauad, peielauad,
 majutus.
 Müüme kohapeal valmistatud
 kondiitritooteid.
 Ettetellimisel kondiitritoote
 valmistamine.
 Telefon: 5305 8600;
 e-post: info@sjk.ee
www.sjk.ee

Kui vajad katust
Teraskatused, kivikatused, eterniitkatused
Vihmavee süsteemid
 Müük ja paigaldus
 Telefon 523 9493
 KSG Katus OÜ

Pangabuss Swedbank

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada pangabussis!

Suure-Jaanis Konsumi kaupluse juures peatub
 pangabuss üle nädala reedeti kell **10.00-13.00**

(III ja IV kvartalis: 16. ja 30. juulil, 13. ja 27. augustil,
 10. ja 24. septembril, 8. ja 22. oktoobril,
 5. ja 19. novembril, 3., 17. ja 31. detsembril)

Annan konsultatsiooni
 kõigis kindlustusliikides.
 Samas kindlustuslepingute sõlmimine.
 Telefonid 433 4186, 5635 6178, Eeri Palu
 Viljandi ja Valga esinduse juhataja

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Lilian Pollil ja Vitali Vorobjovil
 sündis poeg KULDAR VOROBOJOV

Aili ja Jaanus Velbaumil
 sündis poeg ALARI

Kadi ja Janek Antsonil
 sündis tütar GRETE-LIIS

Kristi Lichtil ja Kaido Kalameesil
 sündis tütar MIA-LISETTE KALAMEES

Mälestame

IDA VEERESTE	27.10.1916 - 01.07.2010
RIHO JÄRVPÖLD	10.01.1950 - 02.07.2010
STEVE MADISON	05.07.1981 - 04.07.2010
LIINA VEIKAR	27.03.1925 - 07.07.2010
AIN TÖLP	15.01.1959 - 08.07.2010
ILLE FELDMANN	23.02.1960 - 13.07.2010
VLADIMIR PETROV	25.12.1957 - 15.07.2010
AHTO REINUP	26.07.1932 - 16.07.2010
EHA KÖPP	21.12.1935 - 19.07.2010

ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI!

LIINA JÜRGEN	26.08.1917	93
HELMİ KOLK	01.08.1918	92
KARELL KALJUSTE	29.08.1918	92
PAULINE JUK	17.08.1921	89
LEIDA VAHEMÄÄ	18.08.1921	89
MEERI JANNO	23.08.1921	89
ERNA SILD	05.08.1922	88
HERMELINDE REESALU	19.08.1923	87
ELLI-MARIE KOOLMAN	23.08.1923	87
ENDLA LINNAMÄGI	02.08.1924	86
ALEKSANDER LIHO	07.08.1924	86
LAINĒ RAABĒ	07.08.1924	86
META MARGUS	14.08.1924	86
HELMĀ TAMME	23.08.1924	86
LINDĀ TEESALU	01.08.1925	85
HELGA PĀEVA	25.08.1926	84
ÜLO LEHISTE	03.08.1927	83
HELMĪ KIMMEL	08.08.1927	83
HEINRICH JÜRGEN	24.08.1927	83
LEIDA VENDLA	25.08.1927	83
SILVIA JÜRISSE	08.08.1928	82
IDA LENK	08.08.1928	82
HILJA ANTSON	21.08.1928	82
ALEKSANDER-OTTO PAEL	31.08.1928	82
AUGUST KUUSIK	07.08.1929	81
ELVI VIKS	16.08.1929	81
LOREIDA KAUR	31.08.1929	81
LINDĀ PIHL	09.08.1930	80
HEINO AAVIK	18.08.1930	80
SELMA KÜTT	23.08.1930	80
IVI SAKSNIIT	26.08.1935	75
JAAK JAANRE	28.08.1935	75
HELJU VIIES	02.08.1940	70
ENDEL MÄNNIK	11.08.1940	70
TÕNIS LAINEVOOG	23.08.1940	70
HILLE VALDMAA	24.08.1940	70
ELNO TEEARU	28.08.1940	70
VELLO MÄGI	04.08.1945	65
ÜLO JÜRMAN	09.08.1945	65
TIIA VENDELIN	10.08.1945	65
OLINDE AAVIK	15.08.1945	65
RAIVO UDU	17.08.1945	65
OLEV HELEMETS	11.08.1950	60
LINDĀ KOHV	20.08.1950	60
ANNE RAID	27.08.1950	60
SIRJE VELDEMANN	28.08.1950	60
ÜLLE SAAR	04.08.1955	55
ELMAR KIVIPÖLD	07.08.1955	55
AUGUST JÜRISSE	15.08.1955	55
ENE REBAND	18.08.1955	55
SIRJE VAHEMÄÄ	19.08.1955	55
ILMAR KASK	24.08.1955	55
RAIVO ROHTSALU	24.08.1955	55
VALVE SAAR	29.08.1955	55
LY VARUSK	04.08.1960	50
MATI VÄLIMETS	05.08.1960	50
ANNE KAIS	07.08.1960	50
PIRET OTTAS	12.08.1960	50
VÄINO JÄRVOJA	18.08.1960	50
VILLU VARE	22.08.1960	50
AIVI VARJUND	22.08.1960	50
TIHU SILD	28.08.1960	50

Reklaamkuulutuse (kuni 250 tähemärki)
 hind:
 ettevõtjal 150 krooni,
 eraisikul 15 krooni.
 Avaldame vaid reklaami, mille eest on eelneva
 kuu viimaseks tööpäevaks tasutud.

Ootame materjale hiljemalt eelneva kuu
 26. kuupäevaks.
 Toimetusel on õigus teksti redigeerida-
 lühendada.

Toimetaja
 Leili Kuusk 526 9089
 Lembitu pst 42, Suure-Jaani
 tel 435 5433
leili.kuusk@suure-jaani.ee

Küljendus
 Külliky Lohu
 5345 3423
kikymina@gmail.com

Trükk
 OÜ Vali Press
 Pajusi mnt 22, Põltsamaa
 tel 775 2491
Vali@estpak.ee

LEOLE

Suure-Jaani valla leht
 ilmub 1 kord kuus

e-post: leole@suure-jaani.ee <http://www.suure-jaani.ee/leole>